

Kur'ân Deryasından İncelikler (5)

Ömer Faruk

11 Eki, 2020

<https://ilimvecihat.com>

بسم الله الرحمن الرحيم، الحمد لله رب العالمين، والصلاة والسلام على رسولنا محمد وعلى آله وصحبه أجمعين

11)

وَكَذَلِكَ جَعَلْنَاكُمْ أُمَّةً وَسَطًا

“İşte böylece sizi vasat (orta, yani en hayırlı ve adil) bir ümmet kıldık.” (Bakara sûresi, 143. ayet meali)

Bu ayet, Bakara sûresi ayet sayısının tam ortasında bulunmaktadır. Çünkü Bakara sûresi 286 ayetten oluşmaktadır. 286’nın yarısı 143’tür!

Aynı zamanda bu ayette, bilimsel olarak kanıtlanmış olan Kâbe’nin dünyanın ortasında/merkezinde bulunduğu gerçeğine işaret vardır. Şöyle ki; bu ayetin bir öncesindeki ayette Kâbe’nin kible edinilmesinden söz edilmiştir. Sonra bu ayet “وَكَذَلِكَ (İşte böylece)” diye başlayarak öncesindeki ayetle irtibatlandırıldıktan sonra **“sizi vasat bir ümmet kıldık”** denilmiştir. Yani mana şöyle olabilmektedir: “Kâbe’nin yeryüzünün ortasında/merkezinde bulunması gibi aynı şekilde sizi de vasat bir ümmet kıldık.” (Bkz: el-Câmiu li Ahkâmi’l-Kur’ân, Kurtubî. Bu manadan başka manalar da verilmiştir.)

Vasat ümmet olan ümmet-i Muhammed vasatta bulunan Kâbe’ye yönelmektedir.

Allah Teâlâ Kur’ân’da iki ayette Mekke’yi “Ummu’l-Kurâ (şehirlerin anası)” diye isimlendirmiştir. Çünkü -İbn Abbâs (radiyallahu anhumâ)’nın dediği gibi- yeryüzü Mekke’den yaratılmış, Mekke’nin altından yayılıp hazır bir hale getirilmiştir. Bu yüzden Mekke şehirlerin aslı, başlangıcı ve merkezidir.

12)

وَإِذِ اسْتَسْقَىٰ مُوسَىٰ لِقَوْمِهِ فَقُلْنَا اضْرِبْ بِعَصَاكَ الْحَجَرَ فَانْفَجَرَتْ مِنْهُ اثْنَتَا عَشْرَةَ عَيْنًا قَدْ عَلِمَ كُلُّ

أُنَاسٍ مَّشْرَبَهُمْ كُلُوا وَاشْرَبُوا مِنْ رِزْقِ اللَّهِ وَلَا تَعْتُوا فِي الْأَرْضِ مُفْسِدِينَ

“Hani Musa kavmi için su istemişti. Biz de: ‘Asanla taş vurun’ dedik de ondan (kabileleri sayısınca) on iki pınar fışkırdı. Her bir topluluk (12 kabileden her biri kendilerine özel) içecekleri yeri bildi. (Onlara:) ‘Allah’ın rızkıyla yiyin, için, (ama) fesad yaparak yeryüzünde taşkınlık yapmayın’ (dedik.)” (Bakara sûresi, 60. ayet meali)

وَأَوْحَيْنَا إِلَى مُوسَى إِذِ اسْتَسْقَاهُ قَوْمُهُ أَنْ اضْرِبْ بِعَصَاكَ الْحَجَرَ فَانْبَجَسَتْ مِنْهُ اثْنَتَا عَشْرَةَ عَيْنًا قَدْ عَلِمَ كُلُّ أُنَاسٍ مَشْرِبَهُمْ

“Kavmi kendisinden su istediği zaman Musa’ya: ‘Asanla taşla vur’ diye vahyettik de ondan on iki pınar fışkırdı. Her bir topluluk içecekleri yeri bildi.” (A’râf sûresi, 160. ayet mealî)

İsrailoğulları Allah Teâlâ’dan bir ceza olarak Sina (Tîh) çölünde kalıyorlarken çölde suyun az olması sebebiyle susamışlar ve Allah da onlar için taştan on iki pınar fışkırtmıştı.

Allah’ın onlara verdiği bu nimetinin anlatıldığı Bakara sûresinin 60. ayetinde suyun fışkırması “فَانْفَجَرَتْ” (fışkırdı) kelimesiyle ifade edilmişken, A’râf sûresinin 160. ayetinde ise “فَانْبَجَسَتْ” kelimesiyle ifade edilmiştir!

انْفَجَرَتْ kelimesinin kendisinden türediği “إِنْفِجَارٌ (inficâr)” kelimesi, suyun şiddetle/kuvvetle çıkması, çokça/bolca gelmesi manasına gelir. انْبَجَسَتْ kelimesinin kendisinden türediği “إِنْبِجَاسٌ (inbicâs)” kelimesi ise suyun az çıkması anlamındadır.

Binaen aleyh bu iki ayetten, taştan çıkan suyun bir zaman çok, bir zaman ise az geldiği anlaşılmaktadır. Şöyle ki, taştan pınarların fışkırdığı ilk zamanlarda İsrailoğulları Allah’a ve Rasûlü Musa (aleyhisselam)’a itaat ediyorlardı. Allah Teâlâ da onlara ilk başta bolca su çıkardı. Sonra İsrailoğulları itaatsizlik ettiler, isyanda bulundular, günahlar işlemeye başladılar, buzağıya ibadet ettiler. Ve masiyetleri, kendilerine verilen bu ve başka nimetlere karşı şükretmemeleri sebebiyle bol gelen suları az akmaya başladı, bereket gitti.

Nitekim Bakara ayetinin son kısmında: **“Allah’ın rızkından yiye, için”** denilip A’râf ayetinde ise böyle denilmemesi ve yine Bakara ayetinde **“Musa kavmi için su istemişti”** diye anlatılırken, A’râf ayetinde ise kavminin gelip Musa (aleyhisselam)’dan su istedikleri şeklinde geçmesi de yukarıda açıkladığımız farklı zamanlara işaret etmektedir.

Ve’l-hamdu lillâhi Rabbi’l-âlemîn.